

„Meljétek fel a li szeméiket, és lássátok meg a tartományokat:

mert megértek az aratásra. János 4,35.

Vallásos folyóirat.

Megjelenik minden hó elsején.

III. évfolyam.

Budapest, 1906. augusztus 1-jén.

6. szám.

Midőn Jézus eljő.

Vannak emberek, kik nagyon csodálkoznak azon, hogy az adventisták oly nagy búzgóságot tanúsítanak Krisztus második eljövetele iránt. De miért ne várjuk meg ezen nagy eseményt nagy óhajtással, midőn akkor »hazát talál a hontalan, nyugodalmat talál az elfáradt, bőséget a szűkölködő, életkenyeret az éhező, vizet a szomjuhozó, szemvilágot a vak, hallást a siket, szólalást a néma, szabadságot a fogoly«.

Akkor ad az Úr örömmel kenetét a bánat helyett, dícséretnek palástját a keserves lélek helyébe, halhatatlanságot a halandóság helyett, békességet a kínozottaknak, egészséges testet a beteg test helyett, koronát a kereszt helyett, világosságot a sötétség helyett, erőt a gyengeség helyett, egyességet az egyetlenség helyett, és végre örök életet az új földön.

»Mert az Úrnak megváltottjai megternek és nagy énekléssel Siónba mennek és örökkévaló öröm lészen az ő fejeken, öröm és vigasztalás veszi őket körül és eltávozik tőlük a keserűség és nyögés!« Ésaías 35, 10.

Tehát nem érdemes-e ezt az időt nagy búzgósággal megvárni?

Reifschneider K. A.

A különbség.

Eféz. 2, 11. 12-ben Pál, az Úr Jézus apostola, elmondja, hogy milyen állapotban van az olyan ember, aki még nincsen megtérve Istenhez:

»Ti abban az időben Krisztus nélkül valók voltatok, az Izraelnek társaságától idegenek és az ígéretnek szövetségítől távolvalók, kiknek reménységtek nem vala és e világon Isten nélkül valók voltatok.«

Ez egy igen sötét kép, de nem sötétebb a tékozló fiú történeténél, aki távol az atyai háztól a legnagyobb szükségét szenvedte a disznók mellett. De ilyen a bűnös sorsa már ebben az életben is.

Egy ördögös szánalomra méltó esetről a következőket találjuk az evangéliumban:

1. Nem volt neki otthona. Luk. 8, 27.
2. A koporsókban lakott. Márk 5, 5.
3. Félt a Megváltótól. Márk 5, 7; Luk. 8, 28.
4. Nem volt nyugalma se éjjel, se nappal. Márk 5, 5.
5. Önmagát megkínózta és megsebezte. Márk 5, 5.
6. Meztelen volt. Luk. 8, 27.

Ilyen mindazok sorsa, akik az ellen-
ség táborában vannak és az Úrtól távol
maradnak. S habár sokan menekültek
a szegény ördögös elől, a Megváltó
nem félt tőle, sőt kiüzte a gonosz szel-
emet a szegény emberből és megszaba-
lította őt a Sátán hatalmától. Meg-
váltása után az mondatik róla:

1. Békességben és felöltözve ült a
Megváltónál. Márk 5, 15; Luk. 8, 35.

2. Eszén volt. Márk 5, 15.

3. Szeretett Jézussal lenni. Márk
5, 18.

4. Isten igazságának és jóságának
írdetője lett. Luk. 8, 38. 39.

Tehát nagy az ellentét a bűnös és
megtért ember között. Igazán »nagy
külömbőség van az igaz és istentelen
között, a között, aki szolgál Istennek,
s aki nem szolgál neki«. Mal. 3, 18.

Thompson G. B.

Az „Igazság Tanuja“ és tanúság az igazságról.

I.

Habár egyedüli hivatásunknak te-
kinthetjük a reánk bízott »*jelenvaló igaz-
ságunk*« hirdetését az egész világon,
tekintve attól, hogy mit írjanak és
mondjanak is miellenünk, mégis egy-
rátunk kívánságára és azon gondot-
tal, hogy olvasóinknak hasznára lesz,
megvilágítjuk a következő cikket, amely
»Igazság Tanujá«ban, egy baptista
újságos folyóirat 1904. szeptember 1-én
adott számában megjelent. — A cikk
nyelvi hangzik:

»Manapság számos keresztyén író van,
ki talán anélkül, hogy azt tudná, súlyosan
étkszik a nép ellen, amikor azt állítja,
egy ez a parancsolat: »Megemlékezzél a
szombatnapról, hogy azt megszenteljed«, ma
ár nem kötelező, éppen úgy, mint a körül-
etélkedés. — Massachusetts államban (Éj-
ak-Amerika) a baptisták a legutóbbi kon-
ferenciájukon elhatározták, hogy felkérjük a
urmányt, hozzon törvényt a vasárnap teljes
megünnepléséről nemcsak vallásos érdekből,
nem a népnek jólétére való tekintetből is.
Nemrég ezt olvastuk egy vallásos lapban:
»Ez a kegyelem alatt vagyunk, nem pedig
törvény alatt. Hogyha a törvény alatt

volnánk, akkor kötelességünk volna a szom-
batot megünnepelni, ahogy az adventisták
(szombatisták) teszik.« De ez teljesen téves
felfogás. Hiszen ez azt jelentene, hogy nek-
ünk tulajdonképpen nincs is Istentől ren-
delt szombatunk. Ha ez így volna, akkor a
törvény, amely kívánja tőlünk, hogy az Úr
napját tartsuk meg, — gonoszságra állana
fönn.

Hogyan magyarázható az, hogy most az
egyszer a szombatról való ügybe a szikláról
a fővényre jutottunk? Ennek oka az, hogy
nemelyek azt állítják, hogy Istennek szom-
batját a mai szombatunkon kell megtartani.
Az Úrnak szombatja azonban örök rendelet,
amely az emberek legfőbb javait veszi tek-
intetbe. Emellett olyan, hogy könnyen
illeszthető az időhöz és helyhez. Azaz a
szombat nem héber rendelés, amely a zsidó
állam feloszlása alkalmakor véget ért, hanem
inkább általános rendelet az emberek szá-
mára. Nem zsidó, hanem természeti törvény,
Ameddig az ember olyan állapotú marad,
amilyennek teremtett, addig a szombatnak
természeti szükségére van szorúlva.»

Ezek szerint a baptisták is azon
örvendetes vallomást teszik és elismerik,
hogy azok, kik azt állítják, hogy a
szombatról szóló parancsolat eltöröltetett
— a szombatról való ügyben a szikláról
a fővényre jutottak; továbbá, hogy a
szombatnap nem zsidó, hanem »álta-
lános« törvény az emberek számára. —
De hagyjuk az »Igazság Tanujá«t to-
vább szólni:

»Foglaljuk össze mindezeket kevés sza-
vakba és lássuk: 1. Nem lehet hóbizonyítani,
hogy az Úr szombatja a *mai szombatra* lett
rendelve. 2. Azt sem lehet hóbizonyítani,
hogy Istennek »hetedik napja« a mostani
szombatra esik. 3. Mi nem tudjuk, hogy
Isten melyik napon kezdett el számlálni, vagy
a hétnek melyik napját nevezé első napnak.
4. Egész határozottan tudjuk, hogy mi nem
azt a napot tartjuk szombatnak, amelyet a
zsidók Krisztus idejében tartottak, mert
amidőn XIII. Gergely pápa 1582. évben
látta, hogy a mi naptárunk tulajdonképpen
néhány nappal hátrább van, október 5-e
után következő napra október 15-ét íratta,
tehát tíz nappal előre ment. Ebben a szá-
mlálásban, Oroszországon kívül, az egész világ
követte őt. Ezáltal meg lett zavarva a napok
rendes folyása és elveszett az igazi zsidó
szombat. 5. Hogyha a hét nap közül egyet
szentelünk meg rendszeren, amelyen a földi
munkáinkat félre tesszük és istenitiszteletet
tartunk, hogy nekünk éhségét és szomját
esillapítsuk, akkor az egy teljes értékű
szombatja lesz az Úrnak.»

Ezen fentemlített ellenvetések fő-
tartalma ez: Dacára annak, hogy a
szombatról szóló parancs a mai napig

is fennáll, még sem lehet bizonyítani, hogy a mi mai szombatunk a »bibliai szombat« volna. Ennélfogva — úgy vélekedik az »Igazság Tanuja« — elégséges, hogyha a hét nap közül egyet megtartunk. Mielőtt ezen ellenvetésekkel részletesen foglalkoznánk, már előre bocsátunk egy általános választ: Eddig még sehol sem olvastuk, se nem hallottuk, hogy bárhol a világon valakinek nehézségbe ütközött volna megtudni, hogy mikor kell a hét első napját, a vasárnapot megünnepelni. Általánosan elismert tény, hogy a vasárnap a »hét« első napja, nemcsak a biblia számítása szerint, hanem a naptár szerint is. Ha már most valaki óhajtja megtudni, hogy melyik nap a hetedik nap, akkor vegye ama napot, amely megelőzi a hét első napját, a vasárnapot. Ezzel eljutottunk az első ellenvetéshez. Bizonyíték kívánatik erre nézve, hogy az Úr szombatja a mai szombatra lett rendelve. Az Úr szombatja a szentírás szerint a *hetedik napra* lett rendelve. A mai szombat a hétnek hetedik napja lévén, eszerint az Úrnak szombatját képezi.

Továbbá azon ellenvetésre, hogy nem lehet tudni, Isten melyik napon kezdett el számolni, könnyen lehet felelni. A teremtésről szóló kijelentésből láthatjuk, hogy mit teremtett az Úr az első napon és ezt a napot *nevezte* el az Úr *első napnak*: »És lett az este és a reggel, *első nap*.« 1 Móz. 1, 5. 3. Bizonyíték kívánatik arról, hogy a teremtés szombatja a mai szombatunkra esik. Már kimutattuk fentebb, hogy a mai szombatunk a hét hetedik napja; ez egy általánosan elismert tény. Ha már most a teremtés szombatja a hétnek hetedik napja volt — ami az igéből tisztán kitűnik — akkor a *mai szombatunk* határozottan *ama teremtés szombatja*. Lehet ugyan, hogy erre némelyek azt felelik, hogy a teremtés szombatja az özönvíz idejében elveszett. Tegyük fel, hogy úgy történt volna. De egyúttal kövessük az Urat Sin pusztájába (2 Móz. 16, 4), ahol az Úr azt mondta Izráelnek: »Íme én adok nektek kenyeret mennyből, és menjen ki a nép és szedjen abban minden nap egy napra valót, hogy ki sértsem meg őket, ha járnak-e az én

törvényemben vagy nem.« A további versekből azt olvassuk, hogy midőn a nép többet szedett, mint amennyi szükséges volt egy napra, »féreg terme benne«. (20. v.) »Hatodnapon pedig két annyi kenyeret szednek vala . . . És (Mózes) mondá nekik: Ez az, amit az Úr mondott: Az Úrnak tisztességére szenteltetett szent szombatnak nyugalma legyen holnap, ami kenyeret sütnétek, süssétek meg; és amit főznétek, főzzétek meg ma; minden pedig, ami megmarad hatodnapon, eltegyétek magatoknak azt a hetednap szüségtekre. És elteszik vala a maradékot más napra, amint Mózes parancsolta vala, és nem *bűshődött meg, sem pedig féreg nem volt benne*. És mondá Mózes: Egyétek meg ma azt, mert *ma az Úrnak szombatja vagyon*; ma nem találjátok azt a mezőn.« 2 Móz. 16, 23–25.

Ezekből azt látjuk, hogy az Úr negyven éven át minden héten egyszer csodát mivelt, hogy Izráelnek megmutassa, hogy melyik nap az ő megszentelt és megáldott napja. Azon időtől fogva a zsidóknál atyáról fiúra szállott a szombatnap megtartása. Így kétségbe vonhatatlan, hogy a hétnek hetedik napja — a mi szombatunk — az Úrtól elrendelt nyugalomnap.

A negyedik és ötödik ellenvetés helytelenségéről egy további cikkben fogunk szólni. Egyelőre azt mondjuk: Bármennyire is fáradoznak azon, hogy az Úrnak érthető és világos parancsolatait félremagyarázzák, hogy ezáltal a nyugtalan lelkiismeretüket megnyugtassák, hiába való munkát végeztek, mert legvégül az Úr színe előtt, midőn minden emberi vélekedés megsemmisül, egyedül az »azt mondja az Úr« fog megmaradni.

Sch. H. F.

Igazság — kegyelem.

»Mert nem a mi igazságinknak bizodalmasában vetjük elődbe a mi könyör-gésinket, hanem a te nagy irgalmas-ságidban való bizodalomban.« Dán. 9, 18.

Skóciában élt egykor két férfiú, ki már mint gyermek ismert egymást s

együtt nőtt fel. Az egyik, aki istenfélő ember volt, bíró lett, a másikkól pedig semmirevaló ember lett. Úgy történt, hogy az utóbbit egy lopás alkalmával megfoglák s végre az ő saját egykori ifjubarátja elejébe állították. Mindenki nagy érdeklődéssel várta, hogy milyen ítéletet fog hozni reá a bíró. A tárgyalás bekövetkezett és a tanukat kihallgatták, amelyek után a bíró nagy lelkinyugalommal kihirdette az ítéletet — a legnagyobb büntetést, amelyet a törvény engedett — egy nagy pénz-büntetést vagy hat hónapi fogságot. A jelenvalók igen csodálkoztak, hogy oly kegyetlenül ítélte a bíró. Ő pedig az ítélet kihirdetése után felállott, a vádlotthoz ment és a pénzüsszeget átnyujtván neki azt mondta: »Míg én a bírói széken ülök, kénytelen vagyok, a törvény értelmében ítélni. Most pedig előttem állok mint régi barátod. Megfizetem büntetésedet — még többet — kezemet is adom neked, hogy vezesselek, majd gondoskodom róla, hogy jobb ember legyen belőled, hogy az életed legyen megmentve.« Most már megértették a hallgatók, hogyan lehet az igazság szerint ítélni és mégis kegyelmességet gyakorolni, a gonoszszágot megbüntetni és mégis a bűnöst szeretni.

Az ember természete és sorsa.

II.

Hogyha igaz volna azon állítás, hogy az embernek halhatatlan lelke van, akkor ebből az következnek: 1. hogy az ördög igazat szólott, midőn Isten szavaival ellentétben azt mondta az első emberpárnak »nem haltok meg halálnak halálával« (1 Móz. 3, 4. 5); 2. hogy a halottakért való áldozatok, az elhúnyt hősök imádása, amelyet a pogányok a mai napig gyakorolják, nem alap nélkül valók; 3. hogy a szentek imádása és tisztelete, a purgatórium, a szentmise megcáfolhatatlan igazságok; 4. hogy a Krisztus második eljövetele, az ítélet rendje, a halottak feltámadása oly tanok, amelyeket nyugodtan félre lehet tenni

mint fölöslegeseket és szükségteleneket 5. hogy a spiritizmus és az univerzalizmus bibliai igazságok.

Ellenben, ha az embernek nincsen halhatatlansága természeténél fogva, ha a halottak nincsenek öntudatnál, ha a jövő élet és halhatatlanság csak egyedül a Krisztusban való hittől függ, akkor minden a lélek halhatatlanságának tanából következetté nézet és szokás nem egyéb mint hazug, valótlan és babona. Ebben az esetben Krisztus az élet és halhatatlanság egyedüli forrása marad. És ha ezen igazság megáll, megállanak mellette Krisztus második eljövetele, a halottak feltámadása, az ítélet, a megjutalmazás és a büntetés tényei. Mindezen igazságok a szentírás alapján és teljes összhangzásban vannak annak többi tanaival.

Oly fontos ez a kérdés, hogy nem is szabad ennek fejtegetését csupán emberi bölcseségre bízni. Csak egyedül az képes minden kételkedést és minden homályt eloszlatni, aki előtt a láthatatlan világ nyilvánvaló. Ő megfejteti mindazon kérdéseket, amelyekbe az emberi ész nem képes világosságot hozni. Ha a mindenek Alkotója nem mondaná meg nekünk, hogy mi következendő ez élet után, akkor nem is tudhatnók meg, míg nem tapasztaljuk. Az, aki ide helyezett bennünket, képes csak egyedül felvilágosítani akarata és célja felől, különben örökre a sötétben maradnánk. Erről minden gondolkodó ember meg lehet győződve.

Stuart, egy igen nevezetes író, ezekről a következőt mondja:

»A természetből nyert világosság nem képes, ezen homályos kérdést megvilágítani. Nem bizonyíthatják be a lélek halhatatlanságát a tudomány által. Cicero, aki a régi világban valószínűleg a lélek halhatatlanságának legtehetségebb apostola volt, midőn ezen tan támogatására minden érvet felsorolt, őszintén megvallotta, hogy ő maga sincsen teljesen meggyőződve annak valódiságáról. Sokrátész szintén sok bizonyítékot hozott fel a lélek halhatatlansága mellett, de mindezek nem állják ki az egyszerű józan gondolkodás kritikáját. Tehát honnan várhatunk világos-

ságot ezen kérdésre nézve, ha nem a szentírásból?»

Sokrátes is, midőn az ellenségeitől átnyújtott méregpoharat elfogadta, azt mondta: »Elhagyom a világot, ti pedig még itt maradtok. Hogy kinek lesz jobb dolga, ezt csak Isten tudja.«

Ciceró, miután a lélek halhatatlanság tanának támogatására minden bizonyítékát előhozta, azt mondta: »Hogy melyik az igazi mindezek közül, azt csak egyedül Isten tudja, de hogy melyik a legvalószínűbb, ez a nagy kérdés.«

Senéca, miután a régiak nézeteit és érveit ezen kérdésre vonatkozólag átvizsgálta azt mondta: »A halhatatlanság, bármilyen kívánatos, inkább ígérve lett mint bebizonyítva ezen nagy gondolkodóktól.«

Hobbs, egy híres istentagadó, életének utolsó pillanataiban így kiáltott: »Egy lépést teszek a sötétbe!« — Ez azonban nem nagy vigasztalás azoknak, kik az ő nyomdokáiban járnak.

A mi szükségünk és tudatlanságunk teljes érzetében forduljunk tehát azon kijelentésekhez, amelyeket Isten az ő szent ígérében adott. Vajjon találunk-e ott feleletet kérdéseinkre? Hisz nem volna kijelentés, ha nem találnánk, mert ez a kijelentés célja.

Így tehát a bibliához fordulunk és onnan várjuk a tökéletes felvilágosítást Isten jellemére, az élet és a halálnak természetére, a feltámadásra, a mennyországokra és a pokolra nézve.

Hogyha a bibliáról szólnak, akkor — értse meg mindenki, úgy vesszük annak azövegét, ahogyan az *írta* van, s nem fogadjuk el a tudományos kritika bibliáját. Az Isten szent ígéje nem tűri, hogy annak valamely részét kifogásoljuk. Vagy egészben megáll, vagy egészben elesik. — Krisztus és az ő apostolai annak minden részét elfogadták, és az ilyen forrás többet ér, mint az egész világ kritikusaik összes munkái. — A teremtés, a bűnbeesés és a váltság tervének története, úgy, amint azt a szentíge előadja, az egyedüli igaz és megbízható alapot nyújtja az emberiség létének és céljának megértésére nézve. Ezért válasszuk irányadóul a szentírást minden kérdés eldöntésénél.

A szentírásban első sorban kijelenti az Úr a külömbséget a jó és a gonosz között, úgyszintén a jónak megjutalmazását és a gonoszoknak megbüntetését. Nem mindenki hajlandó a jót követni, és így magára vonván Isten haragját, »a tűznek tavába vetetik«, a »kiolthatatlan tűzbe«.

Ezen szavak újból kiélesítik ezen kérdéseket: Vajjon minden ember halhatatlan-e? Vajjon a gonoszok is halhatatlanok-e? És valóban végnélkül gyötrelmet fognak-e szenvedni az engedetlenek a tűz és kénkö tavában? Rettenetes kérdések! oly kérdések, amelyekre nézve a szentíge nem hagyhat bennünket sötétségben és homályban.

És midőn a kedves olvasó figyelmét Isten beszédjére felhívjuk, úgy hiszünk, fölösleges is külön említeni, hogy milyen indulattal és kedéllyel kell azt tanulmányozni. Az elfogultságtól nagyon órizkednünk kell. Ha Isten a hitetleneket végnélküli gyötrelmekre ítélte, akkor el kell fogadnunk azt mint tényt, bármilyen érthetetlen volna is előttünk ezen ítélet és bármilyen nehéz is lenne azt az Isten véghetetlen szeretetével összeegyeztetni. Ellenben, ha a szentíge azt jelenti ki, hogy Isten igazsága elégtételt fog találni *anélkül is*, hogy a gonoszok *végnélküli* időközön keresztül valahol a világegyetemben a gyötrelmekben sínlődjenek, akkor is vonakodás nélkül kell azt elfogadnunk és nem szabad Isten ítéleteinek igazságában és tökéletességében kételkednünk.

U. S. után.

H. J. F.

Bizonyágtételek a gyülekezetek részére.

White E. G.-tól.

(Folytatás.)

Hogyan kell az útbaigazítást elfogadni?

Ne ellenkezzenek azok az eszközök ellen, kik az Úr lelke által útbaigazítatnak. Isten, és nem közönséges halandó, szólott e végből, hogy őket a veszedelemtől megmentse. Igaz, hogy

fájdalmasan érinti az emberi természetet az útbaigazítás, sőt lehetetlen is a szentlélek által fel nem indított szívnek megérteni, hogy minden intés csak áldásra szolgál. Midőn az ember a kísértésnek enged és a bűnök helyet ad, akkor elsötétedik a gondolkodási tehetősége. Erkölcsi érzése eltompul. Lelki ismeretének figyelmeztetéseit már nem veszi figyelembe, míg annak hangja mind jobban és jobban elgyengül. Így végre már nem is lesz képes a jót a gonosztól megkülönböztetni és az Istenhez való viszonyára nézve teljes zavarba jut. Jóllehet hogy a vallásosság formáinak eleget igyekszik tenni, sőt az igazság védelmére is síkra száll, de mindezt a szentlélek befolyása nélkül. Az ilyen egyén lelki állapotáról a hú tanu a következőt mondja: »Ezt mondod: Gazdag vagyok, meggazdagodtam és semmi nélkül nem szűkölködöm; és nem tudod, hogy te nyomorult, nyavalyás, szegény, vak és mezitelen vagy!« (Jelen. 3, 17.) Midőn Istennek lelke azilyent az ő lelki állapotáról felvilágosítja, akkor nem láthatja be rögtön, hogy az igaz. De szabad-e ezért a megadott figyelmeztetést megvetni? — Nem szabad.

Az Úr bőségesen alkalmat nyújt arra, hogy a bizonyágtételek igazságáról mindenki felvilágosítást és oktatást nyerhessen. Midőn tehát meggyőződnek arról, hogy a figyelmeztetések Istentől valók, akkor kötelességük azoknak útbaigazításait elfogadni, ha mindjárt nem is látják be eljárásuk bűnös voltát. Hogyha maguk tökéletesen felismerhetnék lelki állapotukat, akkor nem volna szükséges az útbaigazítás. De ezt nem ismervén, Isten az ő kegyelmében szemeik elé hozza tévedéseiket, hogy azután azoktól megszabadulhassanak, mielőtt késő lenne. Azok pedig, akik az intéseket megvetik, vakságban és önámításban hagyatnak. Akik pedig elfogadják és szorgalmasan igyekeznek közelebb jutni az Úrhoz, hogy bűneiktől megtisztuljanak — azok szívük ajtaját nyitva tartják, hogy az Úr oda bevonulhasson. (Vol. III, p. 257. 1873.) Azok, kik az Úrral legszorosabb összeköttetésben vannak, ismerik az Úrnak hangját, midőn hozzájuk szól. Akik

lelkiek, megkülönböztetik a lelki dolgokat. Az olyanok hálát mondanak Úrnak azért, hogy megmutatta nekik az ő hibáikat. (Test. 31, p. 130.)

Dávid az Úrnak vele szemben tanúsított eljárásából bölcseséget tanult és megalázkodással hajolt az Isten dorgáló keze alá. Nátán hűségesen elsorolta neki az ő bűneit, amire Dávid az ő helyzetét belátta. A proféta azután segítségére lehetett neki azoknak el távolításában. Szelídséggel elfogadta a tanácsot és megalázkodott Isten előtt. »Az Úrnak törvénye tökéletes, megaláztatja a lelket.« (Vol. IV, p. 14. 15. 1876.)

»Hogyha dorgálás nélkül valótok vagytok, melyben mindenek részesek bizonyára fattyak vagytok és nem fiak. Az Úr azt mondja: »Mert akit szerez az Úr, megdorgálja, megostoroz pedig mindent, valakit fiává fogad. Minden dorgálás pedig most jóllehet nem láttatik örvendetesnek, hanem szomorúságosnak lenni; mindazáltal végtére az igazságnak csendes gyümölcsét adja azoknak, akik abban gyakorlották magokat.« Habár nem kellemes a dorgálás, mégis atyáknak szeretetről tanúsít, hogy végre részesek legyünk az ő szentségének. Zsid. 12. r.

(Folytatás következik.)

A családi körben.

Egy jó lecke.

Egy a vasuti forgalomtól távol fekvő falura eljött egy kereskedő, hogy ott árúit elvásárolja. Mintán elvégezte dolgát, egy paraszt által elvitette magát a hat vagy hét órányira fekvő állomáshoz. Már késő délután volt, mikor útra indultak, és nemsokára leereszkedett a sötét éjtszaka a vidékre. A kereskedő igen beszédes volt és mindenféléről beszélt. A többiek közt azt kérdezte: »Vagytok ti is ezen vidéken olyan babonáshitűek, hogy örök életben, ítéletben és egyéb papi szédelgésben hiszitek?« »Igenis, hiszünk abban,« volt a felelet, »ön talán már nem hiszi?«

A kereskedő hangosan felnevetett és azt mondta: »Mi miveltebb városbeliek

már jobban tudjuk azt; mi azt tudjuk, hogy úgy halunk meg mint az állatok, melyeknek nyoma sem marad, ha meghaltak. Ti parasztok igen ostobák vagytok, veletek mindent lehet elhítenni.»

A paraszt viszonzta: »Hogy nektek kereskedőknek már nincs lelkiismeretetek és semmi ítéletben nem hiszitek, azt már régóta tudjuk, mert ti megcsaltok minket, ahol csak tudtok. De mibe fogadunk, hogy még ma este bebizonyítom önnek, hogy létezik élet a halál után.»

»Kiváncsi vagyok, hogy fogja azt csinálni,« csúfolta a kereskedő.

Tovább mentek a sötét éjtszakában. Egyszerre a paraszt igen mély hangon elkezdett: »Látja ön ott ama harasztot? Ott nemrég egy utas, aki sok pénzt vitt magával, keresztülvágott nyakkal találatot fel.»

»Úgy,« mondá a kereskedő zavart hanggal, »nem is gondoltam volna, hogy e vidék olyan veszedelmes.«

Megint egy darabot tovább mentek. »Látja ön itt ezen völgyet?« kérdezett egy fél óra múlva a paraszt. »Itt három zsvány lesett egy asszonyra, megtámadta és botokkal agyonütötte.«

»Ez borzasztó,« sóhajtozott a kereskedő, »itt az embernek élete sem biztos.«

Egyik sem beszélt tovább. Egyszerre egy rántással visszatartotta a paraszt az ő lovait, leszállott a szekérről, az idegennek is parancsolt leszállani, megfogta a meglepettnek nyakát és azt mondta durva hangon, miközben egy kést húzott a zsebéből: »Szóljon most az utolsó imáját, mert meg kell halnia. Ön sok pénzt visz magával, én azt jól használhatom.«

A másik nyöszörgött és könyörgött: »Legyen irgalmas szerencsétlen feleségem és gyermekeim iránt!«

»Ostobaság, az én feleségem és gyermekeim többet érnek nekem és óróluk akarok gondoskodni.«

»Akkor féljen az Istentől, aki meg fogja büntetni!«

»Isten nem létezik, örök élet lehetlenség, ön maga mondta azt éppen azelőtt.« Iszonyú erővel lenyomta a paraszt a kereskedőt a földre: »Akarsz

most imádkozni vagy nem? Mindjárt levágom a nyakadat.«

Erre ez összetette kezeit és elkezdett imádkozni, úgy hogy egy követ is megindította volna: »Uram Istenem, könyörülj rajtam és bocsásd meg vétkeimet, én sokat vétettem és sokat csaltam.«

A paraszt erre meglökte őt: »Elhisz most, hogy létezik ítélet és örök élet?«

»Igenis, most elhiszem.«

»Akkor szálljon fel megint, tovább akarunk menni.«

Az állomáson megérkezvén, a kereskedő a parasztnak 50 koronát akart adni, de az utóbbi azt mondta: »Csak hat koronát kapok. A gyermeki leckét ingyen adtam, de tartsa is meg!«

Ilyen próbát lehetne némelykor mívelt és míveletlen istentagadókkal megtenni. Akkor napra kerülne, milyen gyenge lábón áll a hitetlenség. Meddig az ember egészséges és erős, nem nagy dolog, hogy hitetlenségével dicsekszik, de ha a halál erős kezével belekap az ember életébe, akkor a legerősebb szív is elkezd reszketni, akkor ingadoznak a hitetlenség legszilárdabb oszlopai is, akkor mutatkozik, hogy a gyakorlat más mint az elmélet.

Egészség és mértékletesség.

Egészség.

Kincsek kincse a jó egészség és egyetlen célunk, hogy állandó jó egészségnek örvendhessünk. Minden más a mindennapi életre vonatkozó dolog csak azután következik, helyesebben mondva ebből származik. Vagyon, hírnév, fényes tehetség semmit sem érnek, ha a test beteg s az élet elsorvad.

Az emberek nagyon régen rájöttek már arra az igazságra, hogy csak egészséges testben lehet ép és egészséges lélek. Hangoztatják is eleget, de az a különös, hogy mégis nagyon könnyelműen veszik a dolgot. Szinte hihetetlen, de oda jutottunk, hogy a mai kor a slegegésztelenebb, a legszánandóbb korszak. Az idegesség és ezzel össze-

függésben egy sereg más betegség úgy ellepte a gyarló emberi nemet, hogy maholnap jóformán teljesen ép embert találni sem lehet. Már nem is tekintik bajnak ezt a divatos betegséget, pedig baj az, még pedig a komolyabb fajtából való, mely lassanként megöli az élet-erőt s megrövidíti éveinket.

Fájdalom, napról-napra tapasztaljuk, úgy az iskolában, mint a műhelyekben, hogy már a gyermekek is idegesek.

A vagyon után futó, lázasan dolgozó férfi, nem veszi észre a veszélyeket, mert előtte csak a meggazdagodás aranyborjúja ragyog, az után fut és azt szolgálja a megszakadásig. A rémitő harcban, a meggazdagodás iszonyú küzdelmei közepette, a test tönkre megy s az ember élete elpusztul. De hogy a zsenge ifjuságot is elfogja már az idegesség gyötrelme, az már szinte megbocsáthatatlan. Hiszen az élet aranykorában, az élet tavaszán, életvidámnak és kacagónak kell az ifjúnak lennie. A természet így írja azt elő. Hol keressük a rózsás arcot, a duzzadó mellet, ha nem az ifjúságnál? . . .

Keressük, de nem igen találjuk.

Már a gyermekek is színtelenek, fakó arcuak, csenevésznek és betegesek, különösen a városokban, hol a jótékony napsugártól sokszor egészen el vannak zárva s az éltető jó levegőből is vajmi keveset kapnak.

A világ ötven év óta nagyon változott. Az élet az iskolától sokat kíván. A tudományok oly óriási mennyiségét kell elsajátítani, hogy a régi időben fele is sok lett volna. Ennélfogva eljött a sápadt arcnak, a beesett szemnek korszaka, mert ezek kitűnő bizonyítványra mutatnak. A dicséret, az elismerés meg van ugyan, de ki kárpótolja a szegény ifjút az elvesztett egészségért?

Joga van a mai ifjúságnak is arra, hogy ép testtel, ép lélekkel élvezze az életet. Nos tehát álljon elő e sokat kívánó korszak tudománya, tanítson meg az élet tudományára is.

Itt az ideje, hogy e kérdéssel most már széltében foglalkozzunk, és legyen gondunk arra. Figyeljünk mindarra, mi az életünkhöz tartozik! Legyünk körültekintők, óvatosak az egészség dolgában.

Tanulmányozzuk saját természetünket. Okoljunk mások példájából s ebben dologban ne mondjuk, hogy: »Saját kárán tanul a magyar.« Mert késő már akkor bölcsnek lenni, ha megkaptuk a halálos betegséget. Sokkal jobb úgy intézni, hogy meg se kapjuk.

Az olvasás vezeti az embert gondolkozásra és elővigyázatra. Tehát olvasunk szívesen az egészségről, az élet szabályairól. * * *

Gyülekezeti helységeink.

Azon kedves olvasóink részére, kik gyülekezeteinket és istenitiszteleteinket meg akarják látogatni, adjuk a következő címeiket:

Arad, Szechenyi-utca 4. sz., az udvarban.

Minden vasárnap délután 4-5 óráig, kedd és péntek este 7¹/₂ 9 óráig.

Békés-Csaba, Széles utca (Jókai-utca).

Minden péntek este 7¹/₂ 9 óráig.

Budapest, VII., Izabella-utca 5. sz., 10. ajtó.

Evangéliumi előadások minden vasárnap, kedd és péntek este 7¹/₂ 9 óráig, továbbá szombat délelőtt 9-11 óráig szombati iskola, délután 3-4 óráig istenitisztelet.

Nagyvárad, Szarvas-sor 9. sz.

Minden vasárnap délután 3-4 óráig és péntek este 8-9 óráig.

Ezenkívül minden gyülekezeti helységben tartatik a rendes szombati iskola minden szombaton délelőtt és délután 3-4 óráig rendes istenitisztelet.

„AZ ARATÓ“

havi folyóirat.

Nyomtatja és kiadja:

**A vallásos iratok nemzetközi kiadóhivatala
Hamburgban.**

Felelős szerkesztő: *Huenergardt János F.*

Előfizetési ára:

Egy egész évre	K	1.80
Egy fél évre	„	— .90
Egyes példányok	„	— .15
Külföldre, egy egész évre	„	2.50

Előfizetések

**Huenergardt János F., Rákosszentmihály,
Rákóczy-utca 17. sz.**

címre küldendők.